

Mola Vermek Tembellik Değil, Beyin Bakımıdır.

*Günde birkaç dakikalık mikro molaların
zihinsel sağlık üzerindeki kanıtlanmış etkileri.*

Saatlerdir aynı ekrana bakıyorsunuz ama hiçbir şey yapamıyorsunuz.

Zihniniz yorgun ama duramıyor.

Molayı zaman kaybı sanıyorsunuz —

oysa beyniniz tam tersini söylüyor.

Mikro Mola

(microbreak)

İki bilişsel görev arasında verilen, genellikle 30 saniye ile 10 dakika arasında değişen kısa ara.

Amaç: yorgunluğu birikmeden çözmek, dikkat ve duygu-durum kaynaklarını bir sonraki göreve girmeden tazelemek.

Albulescu et al., PLoS ONE, 2022 (meta-analiz, n=2335)

Mikro molalar:

$$d = 0,36$$

vigor (canlılık) artışı

$$d = 0,35$$

yorgunlukta azalma

22 bağımsız çalışma · 2.335 katılımcı · küçük ama tutarlı pozitif etki

Albulescu et al., PLoS ONE, 2022

Beynin odaklanma batarya'sı.

Sürekli bilişsel yük altında dikkat (vigilant attention) zamanla düşer — bu kanıtlanmış nörobilimsel bir gerçek.

Kısa ve seyrek molalar, görev hedefinin "alışkanlık" haline gelmesini engelleyerek bu düşüşü önler.

Ariga & Lleras, Cognition, 2010 · Langner & Eickhoff, Psych Bull, 2013

Mola = boş zaman değil.

*Beyin bu sırada çalışmaya devam eder —
farklı bir modda.*

Varsayılan Mod Ağı

(Default Mode Network · DMN)

Anılarınızı bütünleştirir,
deneyimlerinizi anlamlandırır,
yaratıcı bağlantılar kurar.

*Sürekli görev modunda kalmak, bu içsel
bakım sürecinin önünü tıkar.*

Menon V., Neuron, 2023 · Whitfield-Gabrieli & Ford, Annu Rev Clin Psychol, 2012

Ama her "boş düşünce" iyileştirici değildir.

Düşünceler kendiliğinden olumsuzla dönüp takılı kalıyorsa (ruminasyon), bu DMN'nin iyileştirici değil, sıkıştırıcı bir paterndir.

Depresyon ve kaygı bozukluklarında DMN'nin bu alt-örüntüsü aşırı baskındır.

Zhou et al., NeuroImage, 2020 (meta-analiz)

Her mola eşit değil.

Doğayla kısa temas, dikkat-bataryasını daha hızlı doldurur.

DOĞA MOLASI

Pencereden ağaç,
yürüyüş, gökyüzü,
bitki imgeleri.

- Çalışan bellek
  - Bilişsel esneklik
  - Dikkat kontrolü
- ölçülebilir biçimde iyileşir.

EKRAN MOLASI

Sosyal medya,
kısa videolar,
haber akışı.

- Kısmi rahatlama sağlar ama yorgunluğu tam çözmez; doğa kadar tazeleyici değildir.

Stevenson et al., J Toxicol Environ Health, 2018 · Grobelny et al., Sci Rep, 2024

Daha az, ama daha sık.

30 dk

çalışma + 2-3 dk hafif mola

Sistemik gözden geçirmeler bu aralığı fiziksel ve zihinsel sağlık için yararlı bulur — üretkenliği de düşürmez.

Radwan et al., Cogent Engineering, 2022 (sistemik derleme)

Bugün uygulanabilir 5 mikro mola önerisi.

1

Saat başı 2 dakika kalk.

Otururken bile küçük yürüyüş, omuz açma.

2

Pencereden bak.

Yeşil ya da gökyüzüne 40-60 saniye sabit bakış.

3

Telefonu bırak.

Mola = ekran molası değil. Bildirimler dikkat soğurur.

4

Nefese dön.

4-7-8 nefes ya da 6 yavaş diyafram nefesi.

5

Konuş, gül, su iç.

Sosyal-bedensel temas duygu-durumunu hızla tazeler.

Yatakta uzanmak mola değildir.

Depresyon ya da yaygın anksiyete tablosunda pasif geri çekilme, çoğu zaman ruminasyonu ve duygu durumunda düşüşü artırır.

*İyi mola = kısa, aktif, duyuşal yenilenme:
yürüyüş, doğa teması, yavaş nefes,
sıcak duş, kısa sosyal temas.*

Tedavi sürecindeyseniz: günlük mola planını klinisyeninizle birlikte oluşturmak en etkilisidir.

3 cümlede mola.

Mikro mola yorgunluğu azaltır,

canlılığı artırır.

Doğa ve hareket içeren molalar,

ekran molasından üstündür.

Sürekli görev modu DMN bakımını

engeller; ama ruminasyona dikkat.

Bilim, mola hakkında ne diyor?

Albulescu et al., PLoS ONE, 2022 (meta-analiz)

Stevenson et al., J Toxicol Env Health B, 2018

Menon V., Neuron, 2023 (DMN derlemesi)

Zhou et al., NeuroImage, 2020 (DMN-ruminasyon)

Ariga & Lleras, Cognition, 2010 (vigilans)

Tüm referansları ve dosyayı ücretsiz indirin:

alisanburak.com